

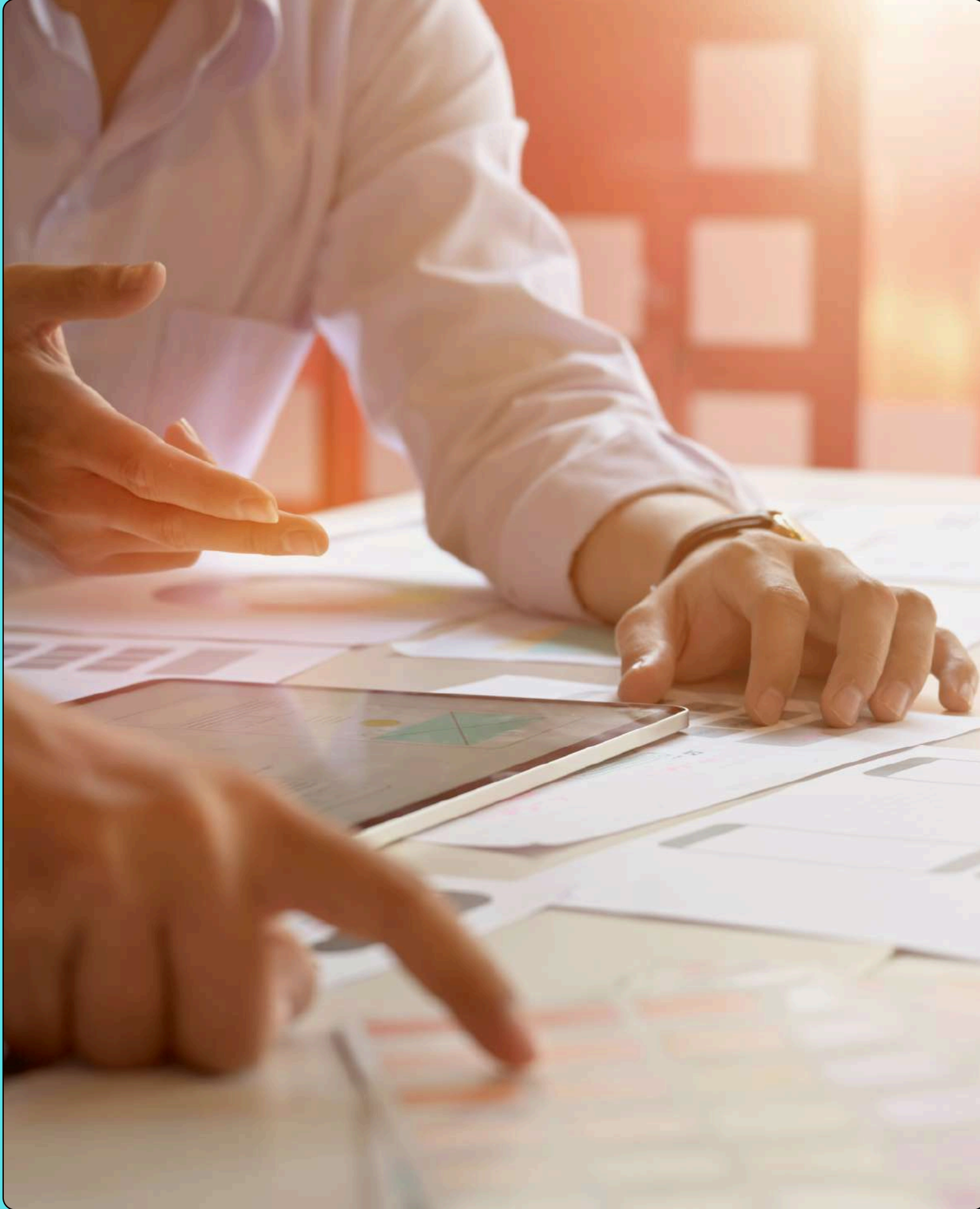
İzaha Davet Müessesesi

Vergi Müfettiři
Sercan BAKAÇ
Şubat/2025

213 sayılı Vergi Usul Kanunu' nun (VUK) Mülga 370. maddesi, 9/8/2016 tarihli ve 29796 sayılı Resmî Gazete' de yayımlanan 6728 sayılı Yatırım Ortamının İyileştirilmesi Amacıyla Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun ile “**İzaha Davet**” başlığı altında yeniden düzenlenerek vergi sistemimizde yeni bir müessese ihdas edilmiştir.

İçindekiler

-
1. İzaha Davetin Amacı
  2. İzaha Davetin Kapsamı
  3. İzaha Davet Nedir?
  4. Ön Tespit Nedir?
  5. Ön Tespitin Şartları Nelerdir?
  6. Ön Tespit ve İzah Değerlendirme Komisyonları
  7. İzaha Davet Süreci
  8. Sahte veya Muhteviyatı İtibarıyla Yanıltıcı Belge Kullanılmasına İlişkin Yapılan Ön Tespitler
  9. Tarhiyat Sonrası Uzlaşma Başvurusu
  10. Cezada İndirim Talep Etme

İzaha Davetin

Amacı

İzaha davet müessesesi, verginin ziyaa uğradığına delalet eden emareler bulunduğu dair yetkili merciler tarafından yapılmış ön tespitlerle ilgili olarak aynı merciler tarafından mükelleflerden açıklama talep edilmesidir.

Bu müessese, izaha davet edilen mükelleflerle ilgili yapılan değerlendirmeler sonucunda vergi ziyana sebebiyet vermediği anlaşılan mükelleflerin konuyla ilgili vergi incelemesine veya takdir komisyonuna sevk edilmesini önlemekte veya vergi ziyana sebebiyet verildiği durumlarda mükellefleri belirli şartlar dahilinde indirimli ceza uygulanmak suretiyle daha ağır müeyyidelerden korumaktadır.

İzaha Davetin Kapsamı

VUK' un 341. maddesinde "vergi ziyai", mükellefin veya sorumlunun vergilendirme ile ilgili ödevlerini zamanında yerine getirmemesi veya eksik yerine getirmesi yüzünden, verginin zamanında tahakkuk ettirilmemesi veya eksik tahakkuk ettirilmesi olarak tanımlanmıştır. Aynı maddeye göre, şahsi, medeni haller veya aile durumu hakkında gerçeğe aykırı beyanlar ile veya sair suretlerle verginin noksan tahakkuk ettirilmesine veya haksız yere geri verilmesine sebebiyet vermek de vergi ziyai hükmündedir.

Bu şekilde verginin ziyaa uğradığına delalet eden emarelerin tespit edilmesine bağlı olarak işleyen izaha davet müessesesi kapsamında, Hazine ve Maliye Bakanlığına bağlı ilgili birimlerce **verginin ziyaa uğradığına delalet eden emareler bulunduğu yönünde yapılan çalışmalar neticesinde belirlenen konulara ilişkin olarak haklarında ön tespit yapılanlar izaha davet edilirler.**

İzahı Davet Nedir?

Vergi mükellefleri hakkında;

1. Vergi incelemesine başlanılmadan veya
2. Takdir komisyonuna sevk edilmeden önce verginin ziyaa uğradığına delalet eden emareler bulunduğuna dair yetkili merciler tarafından yapılmış **ön tespitlerle** ilgili olarak mükelleflerden açıklama talep edilmesidir.

Ön Tespit Nedir?

Ön tespit, vergi kanunlarının verdiği yetki kapsamında vergi incelemesi yapmaya ve/veya mükellefler veya mükelleflerle muamelede bulunan diğer gerçek ve tüzel kişilerden bilgi toplamaya yetkili kılınanlar tarafından doğrudan veya dolaylı olarak elde edilen bilgi, bulgu veya verilerin “Ön Tespit ve İzah Değerlendirme Komisyonuna” intikal ettirilmesi neticesinde, mezkûr komisyon tarafından **verginin ziyaa uğramış olabileceği yönünde yapılan tespiti** ifade eder.

Ön Tespitin Şartları

- Vergi incelemesine başlanılmamış veya Takdir Komisyonuna sevk işleminin yapılmamış olması,
- İhbarda bulunulmamış olması, şarttır.

Ön Tespit ve İzah Değerlendirme Komisyonları

Hazine ve Maliye Bakanlığı ön tespiti ve/veya izaha daveti yapacak mercii belirlemeye yetkili kılınmıştır.

Bu yetkiye istinaden,

- Gelir İdaresi Başkanlığı (GİB),
- Vergi Denetim Kurulu Başkanlığı (VDK) bünyesinde yeterli sayıda "Ön Tespit ve İzah Değerlendirme Komisyonu" oluşturulmuştur.

Komisyonların Görev ve Yetkileri

Ön Tespit ve İzah Değerlendirme Komisyonu;

- Kendisine intikal ettirilen bilgi, bulgu veya verilerden hareketle verginin ziyaa uğramış olabileceğine ilişkin, VUK' un 370. maddesinde belirtilen ön tespiti yapar.
- İzaha davet veya Sahte ve Muhteviyatı İtibariyle Yanıltıcı Belge (SMİYB) ön tespit yazısının, tebliğ edilmek üzere, haklarında ön tespit yapılanlara gönderilmesini sağlar.
- Kendisine yapılacak izahları değerlendirerek, değerlendirme sonucunu içeren yazının, tebliğ edilmek üzere, ilgili mükelleflere gönderilmesini sağlar.

İzaha Davet Süreci

- İzaha davet yazısı tebliğ edilen mükelleflerin, izaha davet müessesinden yararlanabilmek için izaha davet yazısının tebliğinden itibaren **30 gün içinde** izahta bulunmaları gerekmektedir. Örneğin; izaha davet yazısının tebliğ tarihinin 01.01.2025 olması durumunda izahta bulunulması gereken son tarih 31.01.2025'tir
- İzah işlemi, **yazılı olabileceği gibi sözlü de olabilir**. Sözlü izah, izahı yapan ile komisyon tarafından karşılıklı olarak imzalanacak bir tutanakla kayıt altına alınır.
- İzaha davet yazısının tebliğ tarihinden itibaren 30 gün içerisinde izah vermemekle birlikte ziyaa uğramış olabilecek vergi tutarını doğrular nitelikte beyanname veren mükellefler izahta bulunmuş kabul edilir. Örneğin; izaha davet yazısı tebliğ tarihinin 01.01.2025 olması durumunda mükellef tarafından izahta bulunulmadan 20.01.2023 tarihinde beyanname verilirse bu tarih izah tarihi olarak kabul edilir.
- Süresinde yapılan izah, komisyonca **en geç 45 gün içinde** değerlendirilerek sonuca bağlanır.

Sahte veya Muhteviyatı İtibarıyla Yanıltıcı Belge Kullanılmasına İlişkin Yapılan Ön Tespitler

VUK' un 359. maddesinde yer alan kaçakçılık fiilleriyle verginin ziyaa uğratılmış olabileceği hallerde haklarında ön tespit yapılanlar **izaha davet edilmezler**.

Ancak;

Sahte veya muhteviyatı itibarıyla yanıltıcı belge kullanma fiilinin işlenmiş olabileceğine dair yapılan ön tespitlerde, kullanılan sahte veya muhteviyatı itibarıyla yanıltıcı belge tutarı, bir takvim yılında (2025 yılı için) **700 bin Türk Lirasını(TL) geçmeyen** veya **bu tutarı geçse dahi ilgili yıldaki toplam mal ve hizmet alışlarının %5'ini aşmayan** mükelleflere SMİYB ön tespit yazısı tebliğ edilir.

Sahte veya muhteviyatı itibarıyla yanıltıcı belge kullanma fiilinin işlenmiş olabileceğine dair belge tutarının tespiti ile mal ve hizmet alış tutarının hesaplanmasında **vergiler hariç tutarlar dikkate alınır**.

Sahte veya Muhteviyatı İtibarıyla Yanıltıcı Belge Kullanılmasına İlişkin Yapılan Ön Tespitler

1. SMİYB Toplam Tutarının İlgili Haddi Aşmaması

Örnek: (A) Ltd. Şti. hakkında sahte fatura düzenleyicisi olduğuna dair 2025 yılında Vergi Tekniği Raporu düzenlenmiştir. Düzenlenen raporun sonuç bölümünde (B) Ltd. Şti.'nin, (A) Ltd. Şti. tarafından düzenlenen sahte faturaları kullanmış olabileceğine dair bulgular yer almaktadır. Bu faturaların tutarı vergiler hariç 100.000 TL, 200.000 TL ve 300.000 TL olup, şirketin ilgili yıldaki toplam mal ve hizmet alış tutarı ise 3.000.000 TL'dir.

Buna göre, kullanılan sahte faturaların toplam tutarı (600.000 TL) ilgili yıldaki toplam mal ve hizmet alışlarının %5' i olan 150.000 TL'yi aşmış olmasına rağmen, söz konusu faturaların toplam tutarının bir takvim yılı için belirlenen 700 bin TL sınırını aşmaması nedeniyle mükellefe **SMİYB ön tespit yazısı tebliğ edilecektir.**

Sahte veya Muhteviyatı İtibarıyla Yanıltıcı Belge Kullanılmasına İlişkin Yapılan Ön Tespitler

2.Mal ve Hizmet Alışlarının %5'inin Aşılmaması

Örnek: (C) Ltd. Şti. hakkında sahte fatura düzenleyicisi olduğuna dair 2025 yılında Vergi Tekniği Raporu düzenlenmiştir. Düzenlenen bu raporun sonuç bölümünde (D) Ltd. Şti.'nin, (C) Ltd. Şti. tarafından düzenlenen sahte faturaları kullanmış olabileceğine dair bulgular yer almaktadır. Bu faturaların toplam tutarı vergiler hariç 1.000.000 TL olup, şirketin ilgili yıldaki toplam mal ve hizmet alış tutarı ise 25.000.000 TL'dir.

Buna göre, kullanılan sahte faturaların toplam tutarı (1.000.000 TL) bir takvim yılı için belirlenen 700 bin TL sınırını aşmış olmasına rağmen, söz konusu faturaların toplam tutarının ilgili yıldaki mal ve hizmet alışlarının %5'i olan 1.250.000 TL'yi aşmamış olması nedeniyle mükellefe **SMİYB ön tespit yazısı tebliğ edilecektir.**

Sahte veya Muhteviyatı İtibarıyla Yanıltıcı Belge Kullanılmasına İlişkin Yapılan Ön Tespitler

3. İlgili Had ile Mal ve Hizmet Alışlarının %5'inin Aşılması

Örnek: (E) Ltd. Şti. hakkında sahte belge düzenleyicisi olduğuna dair 2025 yılında Vergi Tekniği Raporu düzenlenmiştir. Düzenlenen bu raporun sonuç bölümünde (F) Ltd. Şti.'nin, (E) Ltd. Şti. tarafından düzenlenen sahte faturaları kullanmış olabileceğine dair bulgular yer almaktadır. Bu faturaların toplam tutarı vergiler hariç 1.000.000 TL olup, şirketin ilgili yıldaki toplam mal ve hizmet alış tutarı ise 10.000.000 TL'dir.

Buna göre, kullanılan sahte faturaların toplam tutarının (1.000.000 TL), bir takvim yılı için belirlenen 700 bin TL sınırını ve ilgili yıldaki mal ve hizmet alışlarının %5' i olan 500.000 TL' yi aşmış olması nedeniyle mükellefe **SMİYB ön tespit yazısı tebliğ edilmeyecektir.**

Sahte veya Muhteviyatı İtibarıyla Yanıltıcı Belge Kullanılmasına İlişkin Yapılan Ön Tespitler

Önemli Hususlar

1. Mükelleflere SMİYB ön tespit yazısının tebliğ edilip edilmeyeceğinin belirlenmesinde sahte veya muhteviyatı itibarıyla yanıltıcı olarak kullanılmış olabilecek belgeler, **her bir ön tespit itibarıyla**, daha önce o yıl için yapılan ön tespitlerdeki tutarlar da dikkate alınarak, bir takvim yılında 700 bin TL ve/veya ilgili yıldaki toplam mal ve hizmet alışlarının %5'inin aşılmaması bakımından değerlendirilecektir.

2. Mükellefler hakkında tek bir vergi tekniği raporunda birbirinden farklı yıllara ilişkin sahte veya muhteviyatı itibarıyla yanıltıcı belge kullanılmış olabileceğine dair bulguların mevcut olması durumunda, söz konusu 700 bin TL sınırının veya %5'lik oranın aşılmamış olması şartları **her bir yıl itibarıyla ayrı ayrı değerlendirilecektir**. Herhangi bir yıla ilişkin bu şartların sağlanmamış olması, diğer yıllarda bu şartları sağlayan mükelleflere bu şartların sağlandığı yıla ilişkin SMİYB ön tespit yazısı tebliğ edilmesine engel teşkil etmeyecektir.

Sahte veya Muhteviyatı İtibarıyla Yanıltıcı Belge Kullanılmasına İlişkin Yapılan Ön Tespitler

Önemli Hususlar

3. Katma Değer Vergisi (KDV) mükellefi olanlar açısından ilgili yıldaki toplam mal ve hizmet alışlarının belirlenmesinde, öncelikle tespit tarihine kadar verilen KDV beyannamelerinde yer alan indirilecek KDV' ye ilişkin her bir KDV oranı ayrı ayrı esas alınmak suretiyle söz konusu toplam mal ve hizmet alışlarına ulaşılabacaktır.

4. KDV mükellefiyeti bulunmayan basit usule tabi mükelleflerin ilgili yıldaki toplam mal ve hizmet alışlarının belirlenmesinde hesap özetinde yer alan "Dönem İçinde Satın Alınan Emtia" ve "Giderler" satırlarının toplam tutarı dikkate alınacaktır.

İndirimli Kesilen Cezalar İçin Tarhiyat Sonrası Uzlaşma veya Cezadan İndirim

Mükellefler %20 oranında kesilen vergi zıyaları için;

- Tarhiyat Sonrası Uzlaşmaya başvurabilirler,

veya

- Cezadan İndirim talep edebilirler.

Tarhiyat Sonrası Uzlaşma Başvurusu

VUK' un 370. maddesinin (a) fıkrası kapsamında kendilerine izaha davet yazısı tebliğ edilen mükellefler, bu maddeye göre %20 oranında kesilen vergi ziyai cezasına ilişkin ihbarnamelerin tebliği üzerine süresi içerisinde **tarhiyat sonrası uzlaşma başvurusunda bulunabilir.**

Ancak, aynı maddenin (b) fıkrası kapsamında **(SMİYB Kullanımı)** ön tespite ilişkin yazı tebliğ edilen mükellefler, bu madde uyarınca kesilecek vergi ziyai cezası için **tarhiyat sonrası uzlaşma başvurusunda bulunamaz.**

Cezadan İndirim Talep Etme

VUK' un **370. maddesinin (a) fıkrası kapsamında** kendilerine izaha davet yazısı tebliğ edilen mükellefler, bu maddeye göre %20 oranında kesilen vergi ziyai cezasına ilişkin ihbarnamelerin tebliği üzerine süresi içerisinde VUK' un 376. maddesi kapsamında **cezadan indirim talep edebilirler.**

Ayrıca **370. maddesinin (b) fıkrası kapsamında (SMİYB Kullanımı)** ön tespite ilişkin yazı tebliğ edilen mükellefler, bu madde uyarınca kesilecek vergi ziyai cezası için de VUK' un 376. maddesi kapsamında **cezadan indirim talep edebilirler.**

İndirimli Kesilen Cezalar için Tarhiyat Sonrası Uzlaşma veya Cezadan İndirim

**TARHİYAT SONRASI
UZLAŞMA**

**CEZADA
İNDİRİM**

**370/A
FIKRASI**

**370/B
FIKRASI
(SMİYB)**

Kendisine izaha davet yazısı tebliğ edilen mükellefler, davet konusu tespitle sınırlı olarak; **VUK' un 371. maddesinde yer alan pişmanlık hükümlerinden yararlanamaz.**

Bu sunum;
213 Sayılı VUK' un 370. maddesi ile
519 Seri No' lu VUK Genel Tebliği kapsamında
düzenlenmiştir.

Faydalı olmasını temenni ederim.*

*Bu sunum bilgilendirme amacı taşımakta olup, hukuki, mali veya vergisel bir görüş ya da tavsiye niteliği taşımamaktadır. Okuyucuların, özel durumlarına ilişkin olarak yetkili bir uzmandan görüş almaları önerilmektedir. Bu yazıda yapılan açıklamalar, tamamıyla yazarına ait olup, hiçbir şekilde yazarın çalıştığı kurumunu bağlamaz, kurumunun görüşü olarak kullanılamaz ve değerlendirilemez.